

SİSTEM TEORİSİ VE YENİ SİSTEMİN POLİTİKA KURULLARI

HANDE BİLGİN¹

ÖZET

Klasik ve Neo-klasik Yönetim Düşüncesi, örgütlerin yönetilmesinde mekanik bir evren modeli ve geleneksel tersinebilir anlayışı benimsemektedir. Bu anlayış, örgütleri statik ve kapalı sistemler olarak tanımlamaktadır. Bilgi teknolojilerindeki değişimler, örgütleri statik bir nesneden performatif bir sürece dönüştürmüştür. Bu dönüşüm, örgütlerin yönetilmesi için yeni bir yaklaşımın şekillenmesine neden olmuştur. Bu ihtiyaca cevaben, Genel Sistem Teorisi ortaya atılmıştır. Açık sistem anlayışı ile Modern Yönetim Düşüncesinin temellerini atan Teori, kamu yönetimi alanındaki reformların da ilham kaynağı olmuştur. Bu reformlar arasındaki en güncel örnek, 2018 yılında, yeni hükümet sistemiyle birlikte hayata geçirilen Politika Kurullarıdır. Kamu politikalarının belirlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde hızlı ve istikrarlı karar alımına yardımcı olabilecek yeni bir kamu aktörü olarak oluşturulan Politika Kurulları, rolleri yasalarla tanımlı kurul üyeleri vasıtasıyla kamu politika paydaşları arasında çok aktörlü ve etkileşim merkezli bir yönetim anlayışı ile örgütlenmiştir. Çalışmanın amacı, Politika Kurulları ile Sistem Teorisinin fikri bağlarını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Genel Sistem Teorisi, Politika Kurulları, Yönetim Düşüncesi

SYSTEM THEORY AND POLICY BOARDS OF THE NEW SYSTEM

ABSTRACT

Classical and Neo-classical Management Approach adopts a mechanical universe model and traditional reversible understanding in the management of organizations. This approach defines organizations as static and closed systems. Changes in information technologies have transformed organizations from a static object to a performative process. This transformation has led to the formation of a new theory to the management of organizations. This transformation has led to the formation of a new approach to the management of organizations. In response to this need, the General System Theory was put forward. The Theory, which laid the foundations of Modern Management Approach with its open system understanding, has also been a source of inspiration for reforms in the field of public administration. The most recent example among these reforms is the Turkish Policy Boards, which were implemented in 2018 with the new government system. The Policy Boards, which were formed as a new public actor that can assist in rapid and stable decision-making in the process of determining, monitoring and evaluating public policies, are organized with a multi-actor and interaction-centered management approach among public policy stakeholders. The aim of the study is to reveal the intellectual ties of Policy Boards and System Theory.

¹ Araştırma Görevlisi, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimler Enstitüsü, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, Hande BİLGİN, sungurogluhande@gmail.com, ORCID:0000-0001-8959-0526

Key Words: General System Theory, Policy Boards, Management Theories.

GİRİŞ

Yönetim bilimi disiplinin tarihsel sürecinde üç temel yaklaşım dikkati çekmektedir. Bu temel yaklaşımlardan ilki, yönetime dair tüm sorunları metodik ve objektif bir şekilde çözüleceğini savunan Klasik Yönetim Yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın örgütlenme yapısı mümkün merteye bilimsel ilkelere, örgütün fiziksel şartlarına ve bürokrasinin unsurlarına dayanmaktadır. Bu örgütlenme tarzından dolayı Klasik Yönetim Yaklaşımı, örgütleri mekanik, teknik ve kapalı sistemler olarak tanımlamışlardır.

Örgütsel yapının önemine vurgu yapan klasik görüş zamanla; örgütteki insan unsuruna ön yargılı düşüncesinden dolayı eleştirilmiştir. Klasik Yönetim Yaklaşımının kavram, teknik ve ilkelerinin örgütteki sorunlara gerekli cevabı veremediği noktada yeni bir yönetim anlayışı ortaya çıkmıştır. Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımı adı ile literatürde yer alan bu yaklaşım, adından anlaşılacağı üzere Klasik Yönetim Düşüncesinin sıklıkla eleştirilen hususlarında iyileştirilmeler yapılması amacıyla ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımın temel odağı, örgütte ihmal edilmiş insan unsuru üzerinden yaptığı çalışmalardır. Bu çalışmalar neticesinde, örgütün yönetiminde fiziksel şartlar kadar insan ilişkileri, insan davranışları ve insan sermayesinin önemi vurgulanmıştır. Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımı, örgütleri sosyal sistemler olarak tanımlamıştır ve insan-örgüt bağına odaklanmıştır.

Her iki yönetim yaklaşımında da çevresel değişkenlerden soyutlanmış kapalı sistem örgütlenmelerini görmek mümkündür. Örgütün iç çevresine odaklanılmış bu kapalı sistemler, yönetim düşüncesinde paradigma değişiminin itici gücü olarak kabul edilen teknolojik ve sosyal değişimlere adapte olamamışlardır. Ayrıca, teknolojik gelişmeler ve sosyo-kültürel değişimler sonucunda, örgütler her iki yaklaşımın ele aldığından daha karmaşık ve öngörülemeyen sistemler haline dönüşmüştür. Bu dönüşüm, örgütlerin daha iyi anlaşılması ve yönetilebilmesi için yönetim disiplinine psikoloji, sosyoloji ve antropoloji gibi bilimlerin dahil edilmesine neden olmuştur.

Örgütlerin karmaşık ve öngörülemeyen yapılarını anlayabilmek adına, yönetime; psikoloji, sosyoloji, sosyal-psikoloji ve antropoloji gibi farklı bilimlerin katkıları yeni bir yönetim yaklaşımının doğmasına neden olmuştur. Modern Yönetim Yaklaşımı olarak adlandırılan bu yönetim düşüncesi, fiziksel, bürokratik veya zihinsel olarak tek yönlü ve kapalı sistemlerin yarattığı sorunlara çözüm önerisi olarak Sistem Teorisini önermektedir. Sistem düşüncesi, örgütleri, hedeflerine ulaşmaları adına operasyonel ve stratejik düzeyde iç ve dış çevresinin bilgi akışına dayanan açık sistemler olarak tanımlamıştır. Sistem düşüncesinin örgütlenme şekli analitik bir yapıya sahiptir. Bu yapı, örgütleri var eden alt sistemlerin potansiyelini bilgi paylaşımı yoluyla ortaya çıkararak, örgütün büyümesine ve gelişmesine imkân sağlayan mekanizmalar bütünüdür. Bu mekanizmalar, örgütün iç çevresini var eden tüm bileşenlerin etkileşiminin yanı sıra; örgütün devamlılığına imkân sağlayan dış çevresel koşullara da adaptasyonunu mümkün kılan geri bildirim sürecini de barındırmaktadır (Kast and Rosenzweig 1972: 449- 450).

Örgütlenme yapısını mekanik görüşten organik görüşe dönüştüren Sistem Düşüncesine ait görüş ve düşüncelerin tezahürüne 2018 yılında, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile oluşturulan Politika Kurullarında görmek mümkündür. Politika Kurulları, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin, Cumhurbaşkanlığı teşkilatında tahsis edilmiştir. Politika Kurulları en temelde, kaliteli kamu hizmetinin hedef kitleye ulaşmasına aracılık eden birimler olarak örgütlenmişlerdir (Faruk, 2020: 107-130). Farklı politika alanlarında toplamda 9 Politika Kurulu olarak tasarlanan Kurullar, kamu politika süreçlerine yönelik sürekli bilgi toplayan, Cumhurbaşkanının yürütme görevini yerine getirirken ilişki ağı repertuarlarının geliştirilmesine imkân sağlayan teknik yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurulların kanunda belirlenen görevleri uyarınca örgüt yapılarının referansları; iç koordinasyon,

uzman bakış açısı, katılımcılık, çevresel değişikliklere hızlı uyum ve sürdürülebilir, güvenilir ve tutarlı bilgi akışının mümkün olduğu açık sistem anlayışıdır.

Bu çalışmanın esas odağını, Modern Yönetim Düşüncesine geçişte ilk adımı oluşturan Sistem Düşüncesi ve bu düşüncenin yönetim disiplinine getirmiş olduğu anlam ve kavram setlerinin tanımlanmasını teşkil etmektedir. Bu bağlamda, çalışmanın ilk kısmında, Genel Sistem Teorisi tarihsel perspektifte farklı düşünürler üzerinden tartışılmaktadır. İlk kısmın alt başlığında, aynı metinsel örüntü takip edilerek, Sistem Düşüncesinin temel önermeleri ve varsayımları ele alınmıştır. Üçüncü bölümden itibaren, Genel Sistem Teorisi ve yönetim bilimi disiplinin yaklaşımları ile etkileşimi sistem düşüncesinin “Açık Sistem” olgusu üzerinden ele alınmıştır. Çalışmanın dördüncü ve son bölümünde, Modern Yönetim Anlayışının temel prensipleri ve varsayımlarının yansıması olarak örgütlenmiş, Politika Kurulları ile Sistem Teorisinin fikri bağlarını ortaya koyulmuştur. Bu bölümün amacı, Politika Kurulları gibi genç ve dinamik kamu politika aktörlerinin, açık sistemler olarak tanımlayarak, bu yapıların çalışma ve iş usullerini daha teknik bir yaklaşımla tartışmaktır.

1. GENEL SİSTEM TEORİSİ

20 yüzyılın ilk yıllarında, bilim, karmaşık olguların izahı için disiplinleri teknik ve uzmanlık alanlarına göre izole edilebilir bir yöntem içerisinde ele alınmıştır. Bu yöntem, bilimi konu başlıklarına göre parçalara ayırma ve sınıflandırma stratejisini kullanmıştır. Teknik ve uzmanlık alanlarına göre sınıflandırma, disiplinler arasında aşırı uzmanlaşmayla sonuçlanmıştır. Aşırı uzmanlaşma, fizik, kimya, matematik, vb., çeşitli disiplinler arasında net ve keskin ayrımlar oluşturmuş ve her bir disiplin kendi özel alanına hapsedilerek, kendi süreçleri içerisinde, başka disiplinlerden bağımsız bir şekilde, gelişmesine neden olmuştur. Bu yüzden, her alan kendi ilke ve prensiplerini kendi tecrübeleri doğrultusunda temellendirmeye çalışmak zorunda bırakılmıştır. Buna paralel olarak, birbirinden ve dış çevreden izole disiplinler, aynı ilkeleri birden fazla kez kendi alanlarının içerisinde farklı zamanlarda keşfetmişlerdir. Çünkü, disiplinler arasındaki mesafe, bir disiplin tarafından ihtiyaç duyulan teorik yapının, hali hazırda başka bir disiplin içerisinde geliştiğinden habersiz olarak, tüm zamanını, kaynağını ve enerjisini harcayarak keşfedileni yeniden keşfetmeye mahkum bırakmıştır. Bununla birlikte, fiziksel netlik ve kesinliği temel alan bu yöntem, tüm disiplinleri açıklamaya çalışırken Merkantilist Görüşün ilkelerinden ve özellikle fizik kurallarından faydalanmıştır. Öte yandan, teorik fizik ile bilimsel yasalarla anlaşılması mümkün olmayan disiplinlerin varlığı ve bu alanların anlaşılabilmesi Merkantilist Görüşün yetersizliğini sorgulamıştır. Disiplinler arasındaki bilgi ve tecrübe akışının olmamasından kaynaklanan bu yetersizlik, bilim alanlarında doğrusal bir neden sonuç ilişkisinin kurulamamasına neden olmuştur. Doğrusal bir neden sonuç ilişkisinin olmaması da bilimin kümülatif ilerlemesini önünde engel teşkil etmiştir. Klasik/ Merkantilist Görüşün bu dar ve kapalı bakış açısına yönelik sorgulama, yeni bir bakış açısı ve döngüsel bir neden sonuç ilişkisini mümkün kılan, Genel Sistem Teorisinin doğuşuna neden olmuştur (Von Bertalanffy, 1972: 407-410).

Genel Sistem Teorisi, en temelde her varlığın dış ve iç koşullar ne olursa olsun belirgin özellikleri olması ve her şeyin, her şeyle ilişki halinde olması düşüncesine dayanmaktadır. Bu yaklaşımı, temel dinamikleri üzerinden açıklayacak olursak, Hegel’in doğa sistem çözümlemelerine bakmak gerekmektedir. Hegel’e göre, bir varlık, bir bütün olarak düşünüldüğünde, kendisini var eden parçalarının toplamından daha fazlasını ifade etmektedir. Aynı şekilde, Hegel, bir varlığı meydana getiren parçaları, bir sistem içerisinde birbirleriyle ve çevreyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişki içerisinde tanımlayarak sistem yaklaşımını formüle etmiştir. Hegel’in bu formülasyonuna destek, Genel Sistem Teorisi’nin kurucusu olan Avusturyalı biyolog ve filozof Ludwig Von Bertalanffy tarafından verilmiştir (Von Bertalanffy, 1972: 422).

Bilimsel anlayışta bir dönüm noktası olan bu teorinin, ana mantığı her varlığı yöneten ve yönlendiren sistemler olduğu görüşüdür. Merkantilist Görüşün hâkim kıldığı katı kapalı sistem anlayışına karşı çıkan bu görüş, katı, kesin, kurallara dayalı yaklaşımın aksine; bütüncüllük, etkileşim, açıklık, dinamiklik, esneklik, adaptasyon, bilgi aktarımı, iletişim, davranış bilimleri vb. ilkelere temel almıştır. Bu ilkeler sayesinde, Genel Sistem Teorisi, Merkantilist Görüşün göz ardı ettiği, biyoloji, psikoloji, sosyoloji, kimya gibi disiplinlerin anlaşılmasını amaçlamaktadır. Teoriye göre, disiplinler doğdukları çalışma alanlarından ya da temel aldıkları bilimsel ilkelere bağımsız olarak benzer özelliklere sahiptirler. Bu benzer özellikler; genellikle amaca yönelik güdülenme, belirli bir çevre içerisinde faaliyet gösterme, sürekli etkileşim halinde olma, büyüme eğilimleri, yok olma eğilimleri, vb. davranış kalıplarıdır (Kast and Rosenzweig 1972: 450).

Genel Sistem Teorisi'nde, bu benzer özellikleri planlı bir şekilde bünyesinde barındıran yapı "sistem" olarak tanımlanmıştır. Sistem yaklaşımı, çeşitli disiplinler arasındaki sınırları aşarak, tüm disiplinlerde bulunan ortak bir yapı üzerinden bilimin kavramsal yapısını tekdüzelikten kurtararak, olaylar ve olgular arasında döngüsel neden sonuç ilişkisini kurmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Genel Sistem Teorisi için, disiplinler arasında, büyümeyi, gelişmeyi, bilgi, madde ve enerji akışını amaçlayan bir teori demek mümkündür (Skyttner, 2005 :49-56). Genel Sistem Teorisini daha iyi anlayabilmek adına öncelikle, bu teorinin ana konusu olan sistem düşüncesini daha detaylı bir şekilde ele almak gerekmektedir.

1.1. SİSTEM DÜŞÜNCESİ

Sistem kavramının miladı, Waldo Tobler'in (1970:42) evrendeki her şeyin her şeyle kesintisiz bir şekilde iletişim halinde olduğunu tanımlamasıyla başlamıştır. Bu görüş, Isaac Newton'un nesnelere mesafe-ilişki doktrinine bir anti tez olarak yakın mesafede olan nesnelere daha güçlü bir şekilde etkileşim halinde olduğu görüşü ile önem kazanmıştır. 1981 yılına gelindiğinde Ackoff'un (1981:101) ilişki, etkileşim ve ortak davranış kalıpları üzerine yaptığı açıklamada herhangi bir nesnenin davranış kalıbını diğer nesnelere iletişimi sonucunda ortaya çıkan etkileşimden doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkilendiğini savunmuştur. Bu dönemde diğer düşünürler, ilişki, etkileşim ve ortak davranış kalıplarını, belirlenmiş bir amaca ulaşmak adına organize edilmiş çabalar olarak ifade etmişlerdir. Vickers (1984: 160), Tobler ve Ackoff'un nesnelere ilişki ve etkileşimiyle ilgili görüşlerine katkı olarak bu ilişkiler setini sistematik bir bakış açısı içerisinde ele alarak, sistemi organize olmuş bir ilişki ve etkileşim ağı olarak tanımlamaktadır. Aynı dönemde, Vickers'in görüşlerine ilave olarak, sistem düşüncesi, sonuca ulaşmak üzere güdülenmiş kavramsal ya da işlevsel ilişki ağları olarak açıklanmıştır.

Strümpher (1992: 87), sistemleri daha derinlemesine inceleyerek, bir ilişki ağını sisteme dönüştüren faktörler, bileşenler ve sisteme dönüşen ilişki ağının özelliklerine dair açıklamalarda bulunmuştur. Strümpher'in açıklamalarına göre, ilişki ağını sisteme dönüştüren iki temel faktör vardır. İlişki ağını sistematik hale getiren bu faktörler, istikrar ve dayanıklılıktır. İstikrar ve dayanıklılık faktörünü açıklarken, Strümpher, tıpkı diğer düşünürler gibi sistemin ön koşulu olarak ilişki ağını ele almıştır. Düşünür, sistem varlığını devam ettirdiği süre boyunca aynı ya da artan şiddette ilişkiler ağını, değişen ve farklılaşan yeni ilişkiler kuracak şekilde dinamik bir yapıya sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Bu görüşü ile, sistemin bir sınırının; sisteme madde, enerji ve bilgiyi aktarabilecek bir sistem dışı bir evrenin varlığından bahsetmektedir.

Yukarıdaki tanımlardan anlaşılacağı üzere, düşünürler, bir kavram olarak sistemi tanımlarken, öncelikle nesnelere arasındaki karşılıklı ilişki üzerinde durmuşlardır. Ardından, sistemin temelini inilerek, sistemi var eden parçaları ele almışlardır. Bu aşamada, sistemi var eden bileşenlerin de kendi aralarında oluşturdukları düzenlenmiş bilgi akışlarını inceleyen düşünürler, bu sistemin içerisindeki

parçalara alt sistemler adını vermişlerdir. Her bir alt sistemin kurduğu etkileşime bağlı olarak kendine ait özellikleri üzerinden kendi çevrelerini şekillendirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu bilgiler ışığında, sistemi tanımlamak istersek; sistem, bir ya da birden fazla amaca ulaşmak için, organize edilmiş unsurların iletişim ve etkileşim hatları ile entegre bir bütün oluşturulmasıdır. Bir başka ifade ile sistem, bazı fonksiyonları gerçekleştirmek için, birbiriyle ilişki içerisinde olan parçaların düzenli bir şekilde bir araya getirdiği nesnelere dizisidir.

1.1.1. Çevre

Sosyal bilimler ve doğa bilimlerinde, sistemin sınırlarının dışında kalan ve doğrudan sistemin bağlantısı olmayan tüm evrene çevre denilmektedir. Dış ortam ya da dış çevre olarak adlandırılacak bu alan girdi, çıktı, süreç, işlemler gibi sistemin sınırlarının içerisinde yer alan bileşenlerinden biri değildir. Sistemin sınırları içerisinde bulunan ve sistemin işleyişine doğrudan katkı sağlayan bileşenler ve bu bileşenlerin etkileşim içerisinde olduğu tüm faktörler sistemin iç çevresini oluşturmaktadır (Boulding, 1956: 200-203). Sistemin dış çevresi ise sistemin sınırlarının dışında kalan, sistemin kontrol edemediği alanların tasvir edilmesi için kullanılmaktadır. Dış çevre, her ne kadar sistem sınırları içerisinde olmayan ve sistemin müdahale edemediği bir evren olsa da sistemlerin gelişmeleri, büyümeleri ve devamlılıkları açısından çok önem bir bileşendir. Çünkü, çıktılar elde edilmek için sisteme alınan girdilerin, yeni bir girdiye dönüşebilmesi için sistemin dış çevre ile kurduğu etkileşim sonrasında, dış çevreden aldığı geri bildirim ihtiyacı vardır.

Dış çevrenin, sistem için öneminden bahsederken, sistemin çevre koşullarına da değinmek gerekmektedir. Sistemin çevre koşulları, sistemin çevreden alacağı bilgiyi, en doğru ve en etkin girdiye dönüştürebilmesi adına sistemin göz önünde bulundurması gereken bazı koşulları ifade etmektedir. Bu koşullar; siyasal, ekonomik, sosyal, ekolojik, kültürel, yasal, teknolojik ve sosyolojik alanlarda sistemin faaliyette bulunduğu dış çevrenin özelliklerinin resmedilmesi açısından önemlidir. Bir sistem için çevre koşulları ve bu koşulların nitelikleri sistemin yapı ve süreçlerini belirlemektedir. Sistemler için dış çevresindeki bilgilerin tümü aynı önem derecesine sahip değildir. Sistem, öncelikli ihtiyaçlarını iç çevre analizleri ile belirleyip; gelişmesine ve sürekliliğine katkı sağlayabilecek bilgilerin neler olduğunu dış çevre analizleri ile belirleyebilmektedir (Akkuş ve Alevok, 2018: 227).

Sistemin işleyişi ve devamlılığı için önem arz eden iç ve dış çevrelerin analizi birden farklı yöntemle yapılmaktadır. Bunlardan en çok kullanılanı “SWOT” analizidir (Sabbaghi ve Vaidyanathan, 2004: 12). SWOT analizin açılımı; güçlü yönler (S- Strength), zayıf yönler (W-Weakness), fırsatlar (O- Opportunity) ve Tehditlerdir (T-Threat). Bu analiz, sistemin sınırları içerisinde doğrudan işleyişine katkı sağlayan güçlü ve zayıf yönlerini bilmesini ve dış çevresinde sistemi bekleyen fırsatları değerlendirmesini, sistemin gelecekte karşılaşma ihtimali olan tehditlere karşı önlemler almasına imkân sağlayan iç ve dış çevre analizidir (Tuncay, 2015: 300).

1.1.2. Açık Sistemler – Kapalı Sistemler

Her sistem doğası gereği bir evren içerisinde (çevre) faaliyet göstermektedir. Bu faaliyet gösterdiği evren ile sistem arasında sürekli ve çift yönlü, enerji, madde ve bilgi akışı varsa bu sistemlere açık sistemler denilmektedir. Açık sistemler faaliyette bulunduğu çevreye bağımlıdır. Bu sistemler çevreden aldıkları bilgi, materyal ve enerjiyi işleyip, organizasyon süreçlerine uyarlayarak çıktıya dönüştürmektedir. Ayrıca, elde edilen çıktılarla, açık sistemler, çevre ile yürüttükleri sürekli ilişki sonucunda başka sistemlere de bilgi, malzeme ve enerji girdisi üretmektedirler. Bu sayede, bu sistemler, gelişirken ve dönüşürken, başka sistemlerin de gelişmesine ve dönüşmesine imkân sağlamaktadırlar (Akkuş ve Alevok, 2018: 230).

Öte yandan, bazı sistemler, kendilerinden başka sistemlerden izole bir şekilde faaliyet yürütürler veya çevrelerindeki sistem ile enerji, malzeme ve bilgi alışverişinde bulunmazlar. Bu tarz sistemlere, kapalı sistemler denilmektedir (Skyttner, 2005 :34).

Bu sistemler, sistemin sınırları dışındaki tüm bilgi akışına kapalı olduğu için çevresi ile haberleşen ve çevrenin etkisi ile dönüşebilen yapılar değildir. Kapalı sistemlerde, sistemin kendini geliştirmesi ve değişikliklere adaptasyonu çok zordur. Aslında, kapalı sistemlerde olduğu gibi, çevresi ile hiçbir girdi-çıkıtı alışverişi olmayan bir sistemin varlığı teorik ve varsayımaya dayalıdır. Bu yüzden, Ludwig Von Bertalanffy, açık sistemleri canlı ve makul sistemler olarak tanımlarken, kapalı sistemleri ise cansız ve yok olmaya mahkûm sistemler olarak ifade etmektedir (Lai ve Lin, 2017:14).

1.1.3. Sistemin Sınırı

Sistemlerin temel amacı bir girdiden çıktı elde etmek olarak kabul edilse de sistemlerin, yapısı, işleyişi, ölçekleri, kaynakları, girdileri, hedefleri ve alt sistemleri belirli noktalarda birbirinden ayrılmaktadır. Bu farklılıkların meydana getirdiği alan, sistemlerin tanımlanmasına, sistemlerin son ulaşılabileceği noktanın belirlenmesine, diğer sistemlerden ve dış çevreden ayrışmasına imkân sağlamaktadır. Sistemi diğer sistemlerden ve dış çevreden ayıran bu alana sistemin sınırı denilmektedir. Ölçeği ve oluşum amacı ne olursa olsun her sistem kendi sınırına sahiptir (Uygun, 2010: 47).

Sistemin sınırı, sistemin iç çevresinde yer alan aktörleri ve süreçlerini, sistemin dış çevresinden ayıran alandır. Sistemin iç çevresi, sistemin rahat bir şekilde planlayabildiği, örgütleyebildiği, güdüleyebildiği, yönetip-kontrol edebildiği, kaynakları ve becerilerinden oluşmaktadır. Sistemin sınırının belirli olması, sınırın içerisinde yer alan iç çevrenin unsurlarının daha kolay denetlenmesine, sistemin hedefleri doğrultusunda iyileştirilme çalışmalarının yapılmasına imkân sağlamaktadır.

Sistemin sınırı, açık sistemlerde ve kapalı sistemlerde farklı anlamlara gelmektedir. Açık sistemlerde, sistem sınırı, sistemin hedefleri, maddi ve maddi olmayan varlıkları ve yetenekleri doğrultusunda dış çevreden bilgi, enerji ya da materyal alma konusunda geçirgenlik eğilimindeyken, kapalı sistemlerde; sistemin sınırından bilgi, enerji ya da materyal geçişi yok denilecek kadar azdır (Foote, 2022: 32).

1.1.4. Sistemin Girdi- Çıktıları

Sistem birbirinden ayrılan, birbiriyle ilişkili, ortak amaca güdülenmiş birçok alt sistemden meydana gelmektedir. Sistemin nihai amacı varlığını devam ettirmek, yok olma tehlikesine karşı önlemler almak ve büyümektir. Bir sistemin var olması, gelişebilmesi, işleyebilmesi, büyüebilmesi ve devamlılığını sağlaması için girdi ve çıktı döngüsüne ihtiyacı vardır. Sistemin amaçlarının belirlenmesi ve sistemin amaca ulaşabilmesi için tüm eleman, faktör ve araçlar arasındaki ilişkinin belirlenmesi için sistemin girdileri önem arz etmektedir.

Girdiler, dış çevreden, sisteme alınan çıktıya çevrilebilecek tüm kaynakları ifade etmektedir. Bir sistemin farklı tür ve çeşitte girdileri olabilmektedir. Bunlar; maddi girdiler (Hammadde, malzeme vb.), entelektüel girdiler, donanım girdileri, finansal girdiler, zaman girdileri, beşerî girdiler, teknolojik girdiler ve sistemin daha önce çıktıya dönüştürdüğü revizyon girdilerdir.

Bir sistemin büyümesi ve gelişmesi, çevresinden alacağı girdileri en efektif ve en etkili çıktılara dönüştürecek şekilde seçmesine bağlıdır. Sistemin çalışmasına yardımcı olabilecek girdilerin, çıktıya dönüştürülmesi süreçlerine işlem denilmektedir. Sistemin işlemi, sisteme girdinin alınması, bu girdinin amaçlara uygun bir şekilde planlanması, girdinin planlanan şekilde yönetilmesi, çıktıya dönüşen girdinin kontrol edilmesi süreçlerini kapsamaktadır. Başarılı bir işlem sürecinde, sistemin çıktısının değeri, girdisinin değerini aşmalıdır. Bu yüzden, sistem, girdilerin en optimal bileşimini bularak,

işleyip, en yüksek çıktıyı elde etmeyi amaçlamaktadır. Çıktı ise; sistemin faaliyetleri sonucunda artı-değer (fayda) yaratmak adına elde ettiği maddi, manevi kaynaklarının (mal, hizmet, enerji, madde, tecrübe, bilgi vs.) tümünü ifade etmektedir. Kaliteli girdilerin, doğru işlenmesi sonucunda elde edilen çıktılar, sisteme, sistemin daha hızlı, daha etkin ve daha verimli işleyebilmesi için çeşitli alanlarda artı-değer (fayda) yaratmaktadır. Bu artı değerler; zaman değeri, finansal değer, fizyolojik değer, psikolojik değer, sosyal değer ve bilgisel değerdir. Sistem, çıktısı yoluyla elde ettiği artı değerini geribildirim süreci ile yeniden sistemde girdi olarak, kullanmaktadır (Uygur, 2010: 37)

1.1.5. Holizm

Holizm ya da bütünsellik, klasik bilimin iddia ettiği parçaların toplamının her zaman bütünü ifade etmediği anlayışından gelen felsefi bir yaklaşımdır. Psikolojiden, sosyolojiye; kuantum fiziğinden, işletme yönetimine kadar farklı disiplinlerde kullanılan bu terim, ilk olarak 1926 yılında, Jan Christiaan Smuts tarafından kaleme alınan “Bütünlük ve Evrim” kitabında tanımlanmıştır. Smuts, mekanik bilimsel görüşün aksine, bütünün tanımı yapılırken, matematiksel olarak, bütünü var eden parçaların toplamı kadardır görüşüne karşı çıkararak; bütünün, parçalarından daha başka bir şey ifade ettiğini savunmuştur. Smut’a göre, holizm, bütünün tanımlanması noktasında; bütünü meydana getiren her bir bütünlüşme eğilimi, etkileşme biçimleri, parçaların oluşum özelliklerine bağlı olarak, parçaların toplamından daha öte ve daha farklı anlam kazanacağı felsefesine dayanmaktadır (Ron, 2000:30).

1980’li yıllarda, Holizm felsefesi, Kuzey Amerika’da popülerlik kazanan Mekanistik dünya görüşüne karşı yükselen eleştiriler sonrasında daha çok önem kazanmıştır. Özellikle, Modern Yönetim Düşüncesinin temelini oluşturan, sistem yaklaşımında, sistemlerin tanımı yapılırken bu felsefeden faydalanılmıştır (Micheal ve Clive, 1993: 1690). Holizm sistemleri tanımlarken, evrendeki her şeyin, her şeyle bağlı, bağımlı ve ilişkili olduğunu; bu yüzden, hiçbir sistemin herhangi bir bağlamı olmaksızın var olmayacağını, hiç bir sistemin bir diğerinden ayrılmış ya da bağlantısı koparılmış bir parça olarak varlığı sürdürmesinin mümkün olmadığını savunmaktadır. Sistem yaklaşımında, öncelikle, sistemlerin tanımlanmasında genel fizik kurallarının yerine Holizm düşüncesinin kullanılması ile sistemlerle ilgili yeni görüşler ortaya atılmıştır. Holizm düşüncesine göre sistemler; kendilerini var eden alt sistemlerinin olduğunu bu alt sistemlerin de hem birbirleriyle hem de alt sistemleri ile etkileşim halinde olduğunu, bu etkileşimlerin sonucunda kazanılan yeni özelliklerin sistemin bütününe etki ettiğini ve bu yeni kazanımlar sonucunda sistemin bütünün alt sistemlerinden fazlası olduğu ifade edilmiştir.

1.1.6. Geri Bildirim

Geri bildirim, bir örgütün önceden belirlediği amaçlara ulaşmasına imkân sağlayan çift yönlü bir yönetim aracıdır. Bu yönetim aracı olmasaydı, örgütlerin sistematik bir biçimde amaçlarına ne derecede ulaşıp, ulaşamadıklarını ölçebilecekleri bir mekanizma oluşturulmaları mümkün olmazdı. Sistemlerde, bilgi akışının aktif bir şekilde sağlandığı bu mekanizmaya geri bildirim denilmektedir. Geri bildirim, sisteme karar verme süreçlerinde, sistemin problemlerinin çözümünde, rakiplerle olan ilişkilerde, kaynaklarının değerlendirilmesinde, sistemi var eden unsurların incelenmesinde kısaca sistemin iç ve dış çevresindeki ilişkilerin analiz edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. İç ve dış çevredeki bilgi akışını mümkün kılan bu mekanizma, sistemin karşılaştığı ya da karşılaşması mümkün olan aksaklıklar, eksiklikler, tehditler, fırsatlar ve krizlerin zamanında fark edilmesine imkan sağlamaktadır (Hattie ve Timperley, 2007: 89).

Bu bilgiler ışığında geri bildirim temeli manasını şu şekilde açıklamak mümkündür: geri bildirim bir süreçtir, bu süreç, sistemin işleyişinin ya da elde ettiği çıktının düzenlenmesi, gelişmesi ve kalitesinin artması için sisteme yeniden çıktıya dönüşebilecek bilginin verildiği bir mekanizmadır. Bu mekanizma, sisteme çıktılarının sonuçları ile ilgili bilgi sahibi olması ve bu çıktıların düzeltilmesi ya da

değiştirilmesi gereken alanların tespit edilmesi imkanını sağlamaktadır. Bilginin incelenip, değerlendirilip yeniden kullanıldığı geri bildirim, bir sistemin büyümesi ve gelişmesi için önem arz eden iyileştirme sürecidir (Shute, 2008: 157).

Sistemlerde iki çeşit geri bildirim mevcuttur. Bunlardan biri pozitif geri bildirim olarak adlandırılırken, diğeri negatif geri bildirim olarak adlandırılmaktadır. Pozitif geri bildirim, sisteme, örgütün işleyişi ile hedeflerin uyumlu bir şekilde ilerlediği durumları ifade etmek için kullanılmaktadır. Pozitif geri bildirim, sistemin mevcut faaliyet ve süreçlerini muhafaza ettiğini göstermektedir. Bu tarz geri bildirimlerde, sistemin çıktıları ile sistemin hedeflerinin örtüştüğü tespit edilirken, elde edilen geri bildirim ise sistem için ön görülebilir düzeydedir. Pozitif geri bildirim alan sistemler, çevreden aldıkları bu bilgilerle, etkileşimlerini artırarak mevcut sistem yapılarını güçlendirmektedirler.

Negatif geri bildirim ise sistemin önceden belirlediği amaçlardan ne kadar saptığını analiz etmek için kullanılan bir mekanizmadır. Negatif geri bildirim, sistemdeki unsurlarda yaşanan değişimlerin, sistemin olası döngüsünü değiştirmesi sonucunda ortaya çıkan, öngörülmeyen bir süreçtir (Audia ve Locke, 2003:635). Bu süreçte, sistem öngörülen durumdan negatif bir ivme ile sapmıştır. Ayrıca, negatif geri bildirim, sistemin, elde ettiği bilgiyle yeniden eski haline dönebilmesi adına gösterdiği tepkidir.

Yukarıda verilen bilgilerin ışığında, geri bildirim için sistemin çıktısının bir standartla kontrol edildiği bir mekanizmadır demek mümkündür. Bu mekanizma, açık sistemlerin kendilerini geliştirme ve değişikliklere hızlı bir şekilde adapte olabilmesi için kullanılan kilit bir süreçtir.

1.1.7. Entropi (Güç Yitirici)

Termodinamiğin iki temel yasasından bahsedilmektedir. Bu yasalardan ilki, kapalı sistemlerdeki sabit enerji döngüsüdür. Enerjinin korunması olarak da tanımlanan bu yasa; tecrit edilmiş sistemlerde girdi, işlem ya da çıktıda yer alan toplam enerjinin sabit olduğunu belirtmektedir. İkinci temel yasası ise Rudolf Clausius tarafından ortaya konulmuştur. Clausius, ilk yasaya eleştiri getirerek, enerjinin sabit bir şekilde korunamayacağını her kullanımda enerjinin daha az kullanılabilir ve daha düzensiz bir şekilde dönüştüğünü savunmuştur. Bu savını ilk kez kullandığı entropi kavramı ile açıklamıştır (Gray, 2011: 77-79). Entropi, sistemin bilgi, enerji ve etkileşim eksikliği sonucunda karşılaşılabileceği, düzensizliğin bir ölçümüdür. Ölçüme konu bu düzensizlik ise termodinamikte, Entropi Yasası ile tanımlanmıştır. Entropi Yasası, sistemleri var eden enerjinin elde edilmesinin ve kullanılmasının bir maliyete tabii olduğunu ifade etmektedir. Bu maliyeti azaltmak için bazen sistemler aynı enerjeyi birden fazla kez kullanma eğiliminde olduklarını belirtmektedir. Yasa, bu noktada sistemin entropiye girdiğini belirtmektedir. Çünkü, dışarıdan ilave bir enerji alınmaksızın, aynı enerjiyle ya da alınmayan ilave enerjinin eksikliği sistemde bozulmaya, aksamaya ve düzensizliğe neden olan güç yitirilmesine neden olduğu açıklamaktadır. Bir başka ifade ile, entropi, işleyişe dönüşmeyen, kullanılmayan enerjinin yarattığı bozulmayı ve sürekli artış eğilimi gösteren düzensizlik durumunu tanımlamaktadır.

Termodinamik açısından değerlendirilen ve fizik kuralları ile tanımlanan entropi kavramı, Astrofizikçi Arthur Eddington'un görüşleri ile birlikte tüm doğa yasalarında incelenmesine imkân sağlanmıştır. Eddington'a göre, sistemin ölçeği (büyüklüğü) ve niteliği ne olursa olsun entropi eğilimi mevcuttur. Ünlü Astrofizikçi, sistemin işleyebilmesine imkân sağlayabilecek bilgi, materyal ve enerji gibi maddi ve manevi kaynaklarının alınıp, işlenip, çıktıya dönüştüremediği durumu, entropi olarak tanımlamaktadır. Eddington, entropiyi, bir sistemin çevre etkileşimini sonlandırdığında, karşılaşıcağı, aksaklık, bozulma ve kaos durumu ile açıklamaktadır. Eddington ve sonrasındaki dönemde, entropi kavramı farklı disiplinlerde ele alınmıştır (Volkenstein, 2009: 169-170).

Entropi bir terim olarak, bilimsel yazına Genel Sistem Teorisi ile girmiştir. Sistem teorisine göre entropi kavramı, dış çevreden bilgi, materyal ve enerji alıp, bu verileri işleyen ve bunları çıktıya dönüştürerek, yeniden sisteme girdi olarak kullanan sistemlerin; girdilerini temin edememesi, işleyememesi, kullanamaması ve saklayamaması durumu olarak tanımlanmaktadır. Bir süreç olarak entropi, sistemlerde, girdinin kullanılmayacak hale gelmesi durumunda karşılaşılan aksaklık, bozulma ve kaos halidir. Bu sebeple, bir sistemde aksaklığa, bozulmaya, kaosa neden olan her şey, sistemin dış çevreyle etkileşimini sonlandırdığından, sistemin entropi eğilimini artırmaktadır (Srednicki, 1993:666).

Sistemdeki rastgelelik olarak da tanımlanan entropi, canlı olarak atfedilen biyolojik sistemler için ölüme karşılık gelmektedir. Dış çevreden alınan bilgi, materyal ve enerjilerin sınırlı- yetersiz olmasından ötürü, yalıtılmış olarak atfedilen kapalı sistemlerde düzensizlik, kaos ve çatışma hali olarak görülen entropi durumu sürekli gözlemlenmektedir. Büyümesi ve devamlılığını sürdürebilmesi için dış çevreden alınan bilgi, enerji ve materyalin girdileri alıp, işleyip, artı değer yaratan açık sistemlerde de entropi hali yine aynı nedenler neticesinde görülmektedir. Açık sistemlerin, mevcudiyetini tehdit eden entropi hali, sistemler tarafından istenilmeyen bir durumdur. Bu yüzden, sistemler, entropinin etkilerini kaldırmak, azaltmak ya da tekrarlanmasını önlemek adına bir dizi tedbir almaktadır. Bu tedbirler sonucunda, entropi halinin ortadan kalkması durumuna negatif entropi denilmektedir. Her ne kadar bu kavramı tanımlamak için “negatif” sözcüğü kullanılsa da aslında pozitif bir manaya gelmektedir. Negatif entropi, sistemde kullanılabilir bilgi ve enerji akışını sağlayarak, entropi haline son verme durumudur. Basit bir örnek üzerinden açıklamak gerekirse; kişinin hastalanması entropi durumunu ifade ederken, kişinin hastalıktan kurtulmak amacıyla hastaneye giderek tedavi görmesi negatif entropiyi ifade etmektedir. Negatif entropi gösteriyor ki; sistem için bu denli istenmeyen ve sistemin işlerliğine doğrudan sirayet eden entropi durumu, açık sistemler için iyileştirilebilir bir krizdir.

2. YÖNETİM BİLİMİ AÇISINDAN SİSTEM TEORİSİ

Yönetim bilimleri disiplini, zaman içerisinde, yönetim faaliyetlerinin nasıl yürütüleceğine dair farklı paradigmalardan tartışıldığı ve uygulandığı, yaklaşımları barındırmıştır. Yönetim disiplini, paradigmal kırılmalarla birbirinden ayrılan üç temel yaklaşım mevcuttur, bunlar; Klasik Yönetim Yaklaşımı, Neo-klasik Yönetim Yaklaşımı ve Modern Yönetim Yaklaşımıdır.

Klasik Yönetim Yaklaşımı, aydınlanma felsefesinin etkilerinin doğrudan hissedildiği bir dönem olmuştur. Klasik Yönetim Yaklaşımı, aydınlanma felsefesinin bilimsel ve indirgemeci paradigmasının etkisi ile şekillenmiştir. Bu dönemde, aydınlanma felsefesinin bilimsel bakış açısı dünyayı mekanik, sezgisellikten uzak, bilimsel kurallarla (özellikle fizik kurallarıyla) ve gayri-şahsi bir şekilde ele alırken; indirgemeci bakış açısı ise problemlerin çözümünde, bütünü var eden bileşenleri bölünebilecek en alt parçalarına kadar ayırarak ele almayı öngörmektedir. Olaylara ve olgulara yönelik indirgemeci bu paradigma, mekanik, nesnel arasındaki ilişkileri de basit ve sabit neden-sonuç çözümlerine dayalı yönetim düşüncesi olan Klasik Yönetim Düşüncesini yaratmıştır. Aydınlanma felsefesinin etkisi ile merkantilist bir yönetim tarzını benimseyen bu yönetim düşüncesi fizik, kimya ve mühendislik disiplinlerinin içerisinde doğmuş, örgütleri var eden insan bileşenini de bu mekanik yapının içerisinde cansız bir bileşen olarak ele almıştır. Fizik kurallarından temel alan ve yönetime konu olan işletme temelli sistemleri teknik, standart, mekanik, bina, dişli, sayaç, bant, araç vb. fiziksel bileşenlerle tanımlayan Klasik Yönetim Yaklaşımı sistemin en önemli birleşeni olan insanı da bu somut nesnelere içerisinde, onların bir parçası olarak ele almış; insanın sosyal yönünü mümkün mertebe göz ardı etmiştir (Dooley, 1997:77).

Nesnesi ve vurgusu insan olan işletme temelli sistemlerin, insan bileşenini makine dışısından farksız olarak ele alan, yalnızca örgütteki fiziksel şartlara odaklanan Klasik Yönetim Yaklaşımının insanın sevk ve idaresine uyarlanması neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Özellikle, 1929 krizi ve sonrası dönemde birbirinin ardı sıra batan işletmeler Klasik Yönetim Düşüncesine yönelik eleştirilerin artmasına neden olmuştur (Scott, 1961:20).

Klasik Yönetim Düşüncesinin, katı, nesnel, merkezîyetçi, rasyonel kurallara dayalı, maddi faktörlere odaklanan yönetim anlayışı, işlemleri, süreçleri ve örgüt çalışanlarını standartlaştırmıştır. Bu standartlaştırma, Klasik Yönetim Düşüncesinin, insan davranışlarını, insan ilişkilerini ve etkileşimini anlamak noktasında tam bir zafiyet cenneti yaratan tipik kapalı sistem olmasının en önemli nedenini teşkil etmektedir (Checkland, 1994:77-80). Bu sistemlere kapalı sistemler denilmesinin bir diğer nedeni ise sistemin dış çevre şartlarına ve değişen çevre koşullarına sistemin adaptasyonunu tamamen göz ardı etmesidir. Çünkü, bu yaklaşımın şekillendirdiği sistemlerde, sınırları belli kapalı sistemler olarak dizayn edilmiş, çevre sistemin büyümesi ve gelişmesinde bir faktör olarak ele alınmamıştır.

Sistemin sosyal ve entelektüel sermayesinden elde edilebilecek faydayı engelleyen bu yaklaşımın uyguladığı modeller ve kurallara yönelik eleştiriler yeni bir paradigmanın doğmasına neden olmuştur. Bilimsel Yönetim olarak da adlandırılan Klasik Yönetim Yaklaşımının yarattığı rasyonelliğe, kurallara, düzene, hiyerarşiye ve bürokrasiye dayanan yönetim atmosferi, sistem içerisinde insanı, emredilen görevleri yerine getiren cansız bir unsur olarak ele almıştır. Bu yaklaşıma yönelik eleştiriler, yönetim disiplini içerisinde insanın sosyal yönü ve yaratacağı sosyal sermayesine dayanan İnsan İlişkileri Yaklaşımının doğmasında etkili olmuştur. Miladı 1930'lı yıllara uzanan ve Modern Yönetim Düşüncesinin yönetim anlayışında dahi etkileri rahatlıkla gözlemlenebilen İnsan İlişkileri Yaklaşımı; işletme temelli sistemlerde insan bileşeninin sosyal yönüyle ele alan Neo-klasik Yönetim Yaklaşımının ortaya çıkışında etkili olmuştur (Kitana, 2016: 19).

Neo-klasik Yönetim Yaklaşımı, Klasik Yönetim Yaklaşımının odaklandığı biçimsel (fiziksel şartlar) yapının dışında biçimsel olmayan (insan) alanı da yönetim odağına almıştır. Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımı, Klasik Yönetim Yaklaşımının sınırlarını net bir şekilde çizdiği, rasyonel kurallara göre işleyen, ekonomik ve teknik yapının tek başına odağına alındığı yönetim anlayışına katkı sunarak; sistemde insan ögesini ve çalışanların güdülenmesinin de yönetimin odağına alınması gerektiğini savunmaktadır. Neo-klasik Yönetim Yaklaşımı, insan ilişkileri, etkileşim, motivasyon, sosyal psikoloji gibi yepyeni kavramları yönetim literatürüne dahil etse de Klasik Yönetim Yaklaşımının boşluklarını doldurma ve eksikliklerini giderme çabasından öteye gidememiştir (Dooley:75)

Neo-klasik Yönetim Yaklaşımının, insan davranışlarının anlaşılması ve işletme temelli sistemlerde insanın motivasyonun artırılmasının tüm problemleri çözeceğine dair sınırlı ve sığ bir söylemi mevcuttur. Bu söylem, Neo-klasik Yönetim Yaklaşımının ilk dönemlerinde etkilerini güçlü bir şekilde hissettirmektedir. Neo-klasik Yönetim Yaklaşımı sistemin iç çevresine odaklanmış ve Klasik Yönetim Yaklaşımında olduğu gibi dış çevreden izole kapalı sistemler dizayn etmiştir. Bu dönemde, yönetimin odağı biçimsel mükemmellikten, insan ilişkilerinin anlaşılmasına ve incelenmesine kaydırılmıştır (Kitana, 2016:17).

1950'li yıllara gelindiğinde, bilimsel yönetim paradigmasının bir ürünü olan Klasik Yönetim Yaklaşımı ile insan ilişkileri paradigmasının bir ürünü olan Neo-klasik Yönetim Yaklaşımının tasarladıkları kaosa gebe kapalı sistem yapılarından dolayı eleştiriler yoğunlaşmıştır. Bu eleştiriler, Avusturyalı biyolog ve filozof Ludwig Von Bertalanffy'un savunduğu Sistem Teorisi'nin yönetim disiplini kullanılmaya başlanması ile yeni bir paradigmanın doğmasına neden olmuştur. Sistem Teorisinin fikri temelini oluşturduğu bu yaklaşım, Modern Yönetim Yaklaşımıdır. Modern Yönetim Yaklaşımı, en temelde, örgütleri çevresi ile etkileşim halinde canlı organizmalar olarak ele almasından dolayı; örgüt yapılarını kapalı mekanik sistemlerden, açık organik sistemlere dönüştürmüştür. Bu

yaklaşım işletme temelli sistemleri, açık sistemler olarak ele aldıkları için Neo-klasik Yönetim Yaklaşımından ve Klasik Yönetim Yaklaşımından farklı olarak, sistemin büyümesi ve gelişmesinin kilit aktörü olarak sistemin dış çevresi ile kesintisiz bilgi alışverişinde olmaları gerektiği savunmaktadır.

Dış çevreye ile kesintisiz bilgi alışverişi sisteme, dış çevrede meydana gelen değişikliklere kolay adapte olarak, devamlılığını sürdürebilme yeteneği kazandırmaktadır. Bununla birlikte, Modern Yönetim Yaklaşımı, örgütün iç çevresi ile ilgili de farklı bakış açılarına sahiptir. Bu yönetim yaklaşımında, sistemler bir bütün olarak ele alınır, sistemi var eden tüm maddi ve maddi olmayan kaynaklar sistemin bir bileşeni olarak kabul görür ve bu bileşenler arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlayacak kesintisiz bir etkileşim olması gerektiği savunulmaktadır. Modern Yönetim Düşüncesine göre yönetim bilimi disiplini, Sistem Teorisini, örgütün tüm bileşenleri arasındaki etkileşimin kesintisiz bir şekilde; alt sistemler, entropi, holizm ve geri bildirim teknikleri ile sağlayarak; örgütün gereksinimlerini tespit etme, problemlerini çözme, riskleri önleme, gerekli- yeterli bilginin sağlanması ve etkin karar verme mekanizmalarının geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

2.1. KAMU YÖNETİMİ VE SİSTEM TEORİSİ

Genel Sistem Teorisi, yönetim bilimlerinde sadece, kâr amacı güden işletme temelli sistemlerde kullanılmamış, aynı zamanda, kamu faydasını amaçlayan kamu kurum ve kuruluşlarında da kullanılmaya başlamıştır. Sistem Teorisine göre, Kamu yönetimi, devlet düzeninin kesintisiz şekilde devamlılığını sağlayabilmesi için, kamuyu var eden her bir unsuru kapsayacak ortak bir amaca uygun mal ve hizmetlerin üretilip, vatandaşa sunulmasını sağlayan idari bir sistemdir.

Modern Yönetim Düşüncesinin ilke ve felsefesini Kamu Yönetimi disiplinine yansıtan, Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımı ile Sistem Teorisinin temel kavramları kamu yönetiminde de uygulama alanı bulmuştur. Modern örgüt yapılarının en önemli fikri kaynağı olan sistem düşüncesi, Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımıyla, kamu yönetiminde örgütlenme faaliyetlerine uyarlanmıştır. Kamu örgütlenmelerinde, Geleneksel Kamu Yönetimi Anlayışının yarattığı katı-bürokratik, kuralcı, hiyerarşik ve enformasyona kapalı sistemler yerini; esnek, vizyon odaklı, yatay örgütlenmiş, dinamik ve enformasyona açık sistemlere bırakmıştır. Kamu örgütlerinin açık sisteme dönüşmesi ile kamu faydası ve kamu hizmeti amaçlı örgütlenen yapıların iç ve dış çevreleri tanımlanmıştır. Bu sistemler, iç çevrede yönetim etkinliği için sistemi var eden tüm bileşenlerin koordinasyonu ve iş birliğine; dış çevrede yönetim etkinliği için sınırsız bilgi akışını mümkün kılan geri bildirim önem vermişlerdir. Bununla birlikte, kamu örgütlerinde faaliyetlerin aksaması, bozulması ya da karmaşıklaşması eğiliminde entropi tekniğinden faydalanılarak, kamu örgütlerini daima canlı ve dinamik tutmak amaçlanmıştır. Dahası, kamu yönetiminin önemli unsurlarından olan kontrol ve denetim mekanizmaları, sistem düşüncesinin, sistemin amaçları ile çıktının uzlaşısına dayanan devamlı bilgi akışını öngören yapıya evrilmiştir (Broom, 2006: 147).

Genel manada, yönetimde Sistem Teorisinin kullanılmasının amacı yöneticilere yönettikleri sistemi tüm bileşenleri ile bir bütün olarak ele almaları ve sistemin tüm faaliyetlerinin, belirlenmiş amaçlara yönelik olmasına imkân sağlamasıdır. Bununla birlikte, Sistem Teorisi, kamu faydası güden bir sistem olarak kabul ettiği kamu örgütlerine alt sistemlerini anlamaya ve çıktının muhatabı olan odağın talep, beklenti ve ihtiyaçlarını doğru şekilde analiz etmeye yardımcı olmaktadır. Sistem Teorisi, kamu örgütlerinin alt sistemlerini; normlar, kamu görevlileri, kamu politikaları vs. olarak tanımlamaktadır. Teori, alt sistemler yaklaşımı ile, bahsi geçen alt sistemlerin birbiriyle nasıl etkileşim halinde olduklarını ve bu etkileşimin sistemin çıktısı olarak kabul edilen kamu hizmetine ne derecede yansıdığını tespit edilmesi noktasında öngörü sağlamaktadır (Henry, 2017:51).

Sistem Teorisi kamu örgütlerini açık sistemler olarak tanımlamaktadır, bu tanıma göre, kamu örgütleri dış çevreleri ile sürekli iletişim halindedirler. Bu iletişim, kamu örgütlerinin bilgi akışının

sağlandığı sürekli ve dinamik yapılara dönüşmelerine yardımcı olmaktadır. Sistem Teorisi, kamu örgütlerinin örgütlenme yapıları noktasında da yeni bir yaklaşım getirmiştir. Buna göre, kamu örgütleri sadece normlarla, kuralların yer aldığı teknik ve maddi yapılar değildir, kamu örgütleri aynı zamanda, vatandaşların ihtiyaç, talep ve beklentilerinin yer aldığı teknik, maddi ve beşerî yapılardır.

2.1.1. Sistem Yaklaşımının Bir Örneği Olarak Politika Kurulları

Türk Kamu Yönetiminde, kamu politikası oluşturulması süreçleri ile ilgili iki temel ifade kullanmak mümkündür, bunlar: çok aktörlü ve etkinsiz. Bunun nedeni, Parlamenter Sistemde, kamu politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve izlenmesi aşamalarında birden fazla kamu aktörünün sorumlu olmasından kaynaklı iç içe geçmiş bir mekanizmanın mevcut olmasıdır. Bu mekanizmanın, bir cephesinde, Bakanlar Kurulu ve Başbakanlığı yer almakta; diğer cephesinde ise Cumhurbaşkanı bulunmaktadır. Devletin yönetiminde en önemli erk olan yürütme erkinde üç temel birimin bulunduğu eş güdümden uzak, bu çok aktörlü yapı, kamu politikalarının temel amaçları olan; vatandaşa kamu hizmeti sunma, sosyal sorunları çözme ve ortak hedeflerin gerçekleştirilmesi hususunda aksaklıklara neden olmuştur. Bununla birlikte, kamu politika yapıcıları, politika uygulayıcıları ve karar vericilerin farklı otoriteler olması, bu aktörler arasında iletişimin kopuk olması sonucunu doğurmuştur (Akıncı, 2018:2128-2146).

Kamu politikasına konu olan aktörler arasındaki iletişim kopukluğu ve ilişkilerin karmaşıklığı politikaların hedef kitlesinin beklenti ve ihtiyaçlarının anlaşılması hususunda da zafiyet yaratmıştır. Kamu politikalarının hedef kitlesinin anlaşılabilmesi, gerçekçi, kapsamlı, bütüncül, değişkenler arasındaki ilişkilerin doğru tanımlandığı kamu politikalarının yapılmasına engel teşkil etmiştir (Akman, 2019:659-676).

Türk Kamu Yönetiminde, kamu politikalarının belirlenmesi aşamasında aktör ve ilişkilerinin yanı sıra politika yapım süreci de Geleneksel Kamu Yönetim anlayışının dar kapsamında şekillenmiştir. Geleneksel dar kapsam, politika aktörlerinin ilişkilerinin yanı sıra, politikaların hedef kitlesinin tanınmaması, uluslararası gelişmelerin net bir şekilde izlenememesine neden olan kapalı sistem yapısından kaynaklanmıştır (Örselli vd., 2018).

Sayılabılır ve sayılamayan tüm kaynağın en etkin bir biçimde kullanılabilmesi için yönetim ilkelerinin evrensel kurallarla standartlaşmasına dayanan Geleneksel Yönetim anlayışı, bilgi toplumunun, hızlı değişen teknolojinin ve globalleşmenin yarattığı yeni ihtiyaçlara cevap veremeyecek hale gelmiştir. Bu dönemde, gelişmelere ayak uydurabilmek adına Türk idari ve bürokratik yapısında güçlü bir paradigma değişimine gidilmiştir. 2017 yılında 6771 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilmiş ve yeni yönetim sisteminin yönetim felsefesi Modern Yönetim Anlayışının prensiplerine dayandırılmıştır. Buna göre; yeniliklere ve değişkenlere hızlı adapte olabilecek dinamik bir yapının oluşturulabilmesi için idari teşkilatlanma yapısını tek bir karar alıcı (Cumhurbaşkanı) ile daraltıp, fonksiyon ve etki açısından uzman bir teknik ekip (Bakanlıklar, Cumhurbaşkanlığı Yardımcıları, Yüksek İstişare Kurulu, Ofisler, Politika Kurulları vs.) ile güçlendirdiği modern bir örgütlenme anlayışı benimsenmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde, Parlamenter Sistem döneminde en çok karşılaşılan yürütme erkinde zafiyete neden olacak tüm birimler kaldırılmıştır (Kırışık ve Öztürk, 2020: 167-200).

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde, yürütme erkini kaoslardan, hantallıktan ve işlevsizlikten korumak amacı ile yeni teşkilatlanmasında; devletin ve idarenin başı olarak konumlandırılan Cumhurbaşkanının yanı sıra, Bakanlar ve üst düzey yürütme otoriteleri yer almaktadır.

Yeni yönetim anlayışının vurguladığı esnek, açık ve etkin örgüt yapısına sahip olabilmek amacıyla yeni birimler de teşkilat yapısına dahil edilmiştir (Kaya, 2020: 2266-2276).

Kurmay ve yardımcı birimler olarak ayrılan bu yapılar; kamu politikalarının belirlenmesinde ve yürütülmesinde, Cumhurbaşkanının günlük programının hazırlanmasında, ulusal ve uluslararası gelişmelerin takip edilmesinde, geniş seçmen kitleleri ile etkileşim halinde bulunulmasında ve ulusal/uluslararası basın ilişkilerinin yürütülmesinde ilgili kanunda açıkça belirtilmiş görevleri yerine getirmek amacıyla kurulmuştur (Kulaç ve Babaoğlu, 2021: 101-122).

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi teşkilatında dikkat çeken kurmay ve yardımcı birimler öncelikle; tüm dünyayı etkisi altına alan dijital dönüşüme, Yeni Kamu Yönetimi anlayışının en çok yatırım yaptığı unsur olan insan kaynaklarına, dünya piyasasında rekabet edebilen girişimci bir devlet olmanın temel anahtarı olan finans ve yatırıma, tüm toplumu ilgilendiren; eğitim, sağlık, güvenlik ve kültür gibi önemli noktalara, tüm ilgililerin eş güdümü ile öncelik vererek, Türk Kamu Yönetimine yeni bir soluk getirmeyi amaçladıkları öngörülmektedir (Sobacı vd., 2018:2).

Bu doğrultuda 10 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren ve 30474 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Politika Kurulları kurulmuştur. Bu kurullar: Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu, Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu, Ekonomi Politikaları Kurulu, Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu, Hukuk Politikaları Kurulu, Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu, Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu, Sosyal Politikalar Kurulu ve Yerel Yönetim Politikaları Kurulu'dur. Bahsi geçen Politika Kurullarının her birinin görevi kanunda 9 başlık altında düzenlenmiştir. Bununla birlikte, ilgili kanunda 9 Politika Kurulunun genel görevleri şu şekilde belirlenmiştir (CBK-1, 22. Madde):

- “Cumhurbaşkanınca alınacak kararlar ve oluşturulacak politikalarla ilgili öneriler geliştirmek.
- Geliştirilen politika ve strateji önerilerinden Cumhurbaşkanınca uygun görülenler hakkında gerekli çalışmaları yapmak.
- Küresel rekabetin getirdiği ani değişimlere karşı strateji ve politika önerileri geliştirmek,
- Görev alanlarına giren konularda kamu kurum ve kuruluşlarına görüş vermek.
- Görev alanlarına giren konularda Bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum ve sektör temsilcileri, alanında uzman kişiler ve ilgili diğer ilgililerin görüşünü alarak uygulanan politikaları ve gelişmeleri izlemek, yapılan çalışmalarla ilgili Cumhurbaşkanına rapor sunmak.
- Cumhurbaşkanını programına uygunluk açısından, bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların uygulamalarını izlemek ve Cumhurbaşkanına rapor sunmak.
- Bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum ve sektör temsilcileri, alanında uzman kişiler ve ilgili diğer ilgililerin davet edilmesi suretiyle genişletilmiş kurul toplantıları yapmak.
- Görev alanlarına giren konularda talep, ihtiyaç ve etki analizi yapmak ve/veya yaptırtmak. Cumhurbaşkanınca verilen diğer görevleri yapmak.”

Politika kurulları 3 ana görevi yerine getirmek üzere kurulmuşlardır. Bunlardan ilki, yerel ve ulusal gelişimleri izleyerek politika ve strateji önerileri geliştirmektir. Kurullar, bu politika ve strateji önerileri ile ilgili çalışmalarının nihayetinde, çalışmanın çıktılarını Cumhurbaşkanına, raporlar ya da bilgi notları vasıtasıyla sunmaktırlar. Aynı zamanda, kamu politikası belirlenmesi, izlenmesi ve uygulanması noktalarında Cumhurbaşkanına ihtiyaç duyduğu uzman danışmanlık ve sürekli güvenilir bilgi desteğini sunmak da Politika Kurullarının ilk görev alanının içerisinde değerlendirilmektedir. İkinci ve en önemli görevleri, politika ve strateji önerilerini belirlerken, ilgili tüm paydaşlar (uzmanlar, sendika temsilcileri, özel sektör temsilcileri, akademisyenler, kamu kurumları, bakanlıklar, üst düzey yöneticiler vs.) Politika Kurul üyeleri tarafından sürece dahil edilmeleridir. İlgili tüm paydaşların dahil edildiği genişletilmiş Kurul toplantılarının amacı etkin ve rasyonel karar alımına imkân sağlamak ve ilgili birimler arasındaki iletişimi güçlendirmektir. Kurulların üçüncü görevi; kamu politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi sürecinde ilgili bakanlıklar ve kamu kurum ve kuruluşlarının uygulamalarını ya da yönetsel faaliyetlerinin izlenmesidir (Akman, 2019: 35-54).

Kurullar, bu izleme faaliyetleri sonucunda, elde ettikleri bilgileri, kurumlara ya da Cumhurbaşkanına geri bildirim olarak sunmaktadırlar. Bu geri bildirimler, devlet kurumları arasında koordinasyon ve iş birliğini mümkün kılmaktır (Alkan, 2018: 140-141).

Kurulların ortaya çıkış amacı ve görevlerinin içeriğinden hareketle bu yapının iki temel iş akışı olduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan ilki, Politika Kurullarının kamu politikaların belirlenmesi için kamu politika önerisi tasarlamasıdır. İkincisi, uygulamaya koyulan kamu politikalarının etki analizinin gerçekleştirilmesidir. İlk iş akışında, Kurullar, öneri ve strateji belgelerinin son halini aldıkları aşamaya kadar, politika muhatapları olan vatandaşların ihtiyaç ve taleplerini net bir şekilde algılamaya çalışırlar, politikaya konu tüm paydaşların görüş ve önerilerini dinlerler, ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlerler. Politika Kurullarının, ilk akışını gerçekleştirilebilmeleri için iç ve dış çevresi ile kesintisiz bilgi ve enerji alışverişi olan açık sistemler olarak örgütlendiklerini görmek mümkündür (Faruk, 2020: 107-130).

Tablo 1: Politika Kurulları ve Sistem Düşüncesi

Politika Kurulları	Kullandığı Araç	Sistem Düşüncesinde Karşılığı
Devlet başkanı, vatandaşlar, kamu kurum ve kuruluşlar, uzmanlar, bürokratlar, akademisyenler, sivil toplum örgütleri, sendikalar vb. arasındaki iletişimi ve etkileşimi sağlamak	Genişletilmiş Kurul Toplantıları ve Kamuoyu yoklamaları	Sistemi var eden tüm bileşenlerle ortak amaç doğrultusunda eş güdümlü sağlamak, Holizm.
Kamu politikalarını izleme, kontrol ve değerlendirme faaliyetleri	Etki Analizi	Entropi oluşumunun engellenmesi
Politika Kurullarının çalışmalarının çıktılarını Cumhurbaşkanına rapor edilmesi.	Raporlar, Bilgi Notları	Feedback

Kaynak: (Yazar)

Kurulların, ikinci iş akışı, uygulamaya koyulan ya da hali hazırda uygulanan kamu politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesidir. Bu izleme faaliyetleri sırasında ve sonrasında Politika Kurulları, politika uygulayıcılarının belirlenmiş hedeften sapmasını (entropi) engellemek adına, problemin ve sorunun tespit edildiği izleme faaliyetlerinde bulunmaktadır. İzleme faaliyetleri sonucunda yapılan analizlerle elde edilen bilgiler, ilgili kurumlara ya da Cumhurbaşkanına geri bildirim mekanizması kullanılarak sunulmaktadır. Politika Kurulları'nın, yeni yönetim anlayışında, açık sistemlerin, kendilerini geliştirmesi, devamlılıklarını sağlamaları ve çevresel değişimlere net bir şekilde adapte olmalarına imkân sağlan geri bildirim mekanizmaları olarak çalıştıkları görülmektedir.

SONUÇ

Yönetim bilimi, en temelde örgüt olarak tanımladığı olguyu anlamaya ve yönetmeye çalışmıştır. Yönetim disiplinin çeşitli alt disiplinlerinde gerçekleşen dönemsel değişiklikler, örgütün olgusuna yönelik yönetim düşüncesini derinden etkileyen model ve kuramların ortaya çıkışına neden olmuştur. Değişimin farklı ölçek, şiddet ve hızda seyir ettiği bu dönemlerde üç temel yönetim düşüncesi ortaya

çıkıştır. Bunlar: Klasik Yönetim Yaklaşımı, Neo-klasik Yönetim Yaklaşımı ve Modern Yönetim Yaklaşımıdır.

Klasik Yönetim Yaklaşımı, fizik kuralları ve matematiksel ölçümlerle oluşturulan örgütleri kapalı sistemler olarak tanımlamaktadır. Kapalı Sistem yaklaşımı, örgütü, sistemi etkileyecek tüm etmenleri sistemin iç sınırında açıklamaktadır. Bu düşünceye göre, örgüt, sisteminin büyümesi ve gelişmesine imkân sağlayacak bir çevre içerisinde tanımlanmamaktadır. Kapalı sistem anlayışı, örgütleri, mekanik şemalar ve izole haldeki basit neden-sonuç dizileri üzerinden yönetmeye sevk etmektedir. Bu katı görüş, teknolojide gerçekleşen teorik ve pratik gelişmelerle, insanın sosyal yönünü yansıtan problemlerle başa çıkamamaktadır. Problemlerin çözülmesinde yetersiz kalan Klasik Yönetim Yaklaşımı, katı- mekanik görüşünü bir nebze olsun kırabilecek bir yönetim anlayışı ile revize edilmiştir. Bu revizyon çalışmaları, Neo-klasik Yönetim Yaklaşımının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Neo-klasik Yönetim Yaklaşımının tetikleyici unsuru, Klasik Yaklaşımın, örgütleri rasyonel amaçlar arayan ve biçimselliği odağına alan makineler bütünü olarak tanımlanmasıdır. Bu tanımlama, Klasik Yaklaşımın ilke ve prensiplerine göre örgütlenen sistemlerde, ihmal edilen insan unsuru ve bu ihmalin yarattığı sorunlara işaret etmektedir. Neo- Klasik Yaklaşım, bu ihmali eleştirerek, insanın örgütün en önemli kaynaklarından biri olduğunu savunmaktadır. Dahası, bu yaklaşım, insan ve örgütün işlevselliğinin birbiriyle doğru orantılı olduğunu ifade etmektedir. Örgütteki insan unsurunu, insan davranışları üzerinden ele alan görüş; insan kaynağını, sosyal, fizyolojik ve psikolojik özellikleri üzerinden değerlendirmektedir. Bununla birlikte, Neo- Klasik Yaklaşım, örgütleri mekanik sistemlerden ziyade sosyal sistemler olarak tanımlamaktadır. Öte yandan, Yaklaşım, Klasik Yaklaşımın mekanik anlayışını eleştirerek, örgütü sosyal sistem olarak tanımlasa da hali hazırda örgütleri kapalı sistemler olarak ele almaktadır (Foote, 2022: 32). Özetle, analitik anlayışın üzerinde şekillenen Klasik ve Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımı; yönetim süreçlerini izole eden, değişkenleri tek bir sistem üzerinden ele alan, süreçleri deneysel ispat yoluyla belirleyen, işleyişte fiziğin katı kurallarına riayet eden, etkileşimleri doğrusal çözümleyen ve teknik disiplinlerden kaynak alan bir yönetim anlayışını benimsemiştir.

19. yüzyılın sonlarından itibaren analitik görüşün kapalı sistem örgütlenmeleri, düzensiz ve öngörülemeyen olarak nitelendirilen faktörleri açıklamakta ve yönetmede yetersiz kalmıştır. Bu yetersizliğin reçetesi olarak Genel Sistem Teorisi yönetim disiplinine entegre edilmiştir. Sistem Düşüncesi en temel anlamıyla önceden belirlenmiş amaca ulaşmak için bir sınır içerisinde organize edilmiş, birbiriyle etkileşim halinde olan öğeleri ve bu öğelerin ilişkilerini açıklayan bir anlayışı ifade etmektedir (Kitana, 2016: 19-20). Sistem düşüncesi, Klasik görüşün aksine, sistemi, sistemin dışında yer alan sistemlerin ve sistemin iş yapabilmesine imkân sağlayan kaynakların bulunduğu çevrenin içerisinde konumlandırmaktadır. Sistem Düşüncesi, Klasik ve Neo-klasik Yönetim Düşüncesinin geleneksel biçimcilik anlayışının yarattığı kapalı sistem anlayışını eleştirerek, değişen dünyaya ve başka sistemlerde meydana gelen gelişmelere hızlı entegrasyon mekanizmasını benimseyen Açık Sistem anlayışını savunmaktadır. Açık Sistem anlayışı, muğlaklığın arttığı ortamlarda örgütlerin çevresinde gerçekleşen olay ve olguları anlamlandırması için değişime ayak uydurması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Buradaki en önemli vurgu, bu karmaşıklığın ve belirsizliğin ne olduğu, niçin olduğu ve neleri beraberinde getireceğini öngörebilmek için örgütler; sürekli, gerekli ve hızlı bilgi akışını mümkün kılan mekanizmalar geliştirmelidir.

Türk Kamu Yönetiminde, 21/01/2017 tarih ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun yürürlüğe girmesiyle gerçekleşen hükümet sistemi değişikliğinin beraberinde kamu politikalarının belirlenmesi sürecinde işlevsellik ve etkinlik için bilgi ağı üzerinden gerekli bilginin tespit edilmesine imkân sağlayan, geri bildirim döngüsü olarak görev

alan mekanizmalar geliştirilmiştir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatında yer alan bu mekanizma, Politika Kurulları adını almıştır. Politika Kurulları, politika oluşturma, izleme ve değerlendirme süreçlerinde hızlı, çözüm odaklı ve sürdürülebilir bir bilgi akışına dayanan etkileşimin sağlanması amacıyla oluşturulmuştur. Ayrıca, Sistem Düşüncesinin temel felsefesi olan örgütün önceden belirlenmiş nihai amaçları ile örgüt üyelerinin amaçlarının örtüşmesi Politika Kurullarının çalışma usullerinde yer almaktadır. Dahası, Politika Kurulları, kamu politikalarının belirlenmesi sürecinde tüm politika aktörlerini alt sistemler olarak tanımlayarak, ilgili politika aktörlerinin iş birliği ve koordinasyonunu sağlamaktadır. Öte yandan, Politika Kurulları, kamu politikaları ile ilgili stratejilerin bilinmesi, politika sonuçlarının ön görülmesi, istenen ve istenmeyen etkilerin analiz edilmesi hususunda Sistem Düşüncesinin Geri Bildirim mekanizmasından faydalanmaktadır. Son olarak, Sistem Düşüncesinin bütüncül yaklaşımını temel prensip alan Politika Kurulları hem makro hem de mikro düzeyde kamu politikaları ile ilgili çalışmalar yürütmektedirler.

KAYNAKÇA

- 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf> (erişim tarihi: 11.09.2022).
- ACKOFF, Russell L. (1981), "Creating The Corporate Future: Plan or be Planned for", University of Texas Press.
- AKINCI, Berat (2018), "Türkiye'de Kamu Politikası Oluşturma Sürecinde Yeni Aktör: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları", *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16): 2128-2146, İnternet Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/598212>, Erişim Tarihi: 28.10.2022.
- AKKUŞ, Baran ve ALEVOK İzci, Naciye (2018), "Sistem Yaklaşımı, Kavramları ve Yönetim", *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 / 7 : 223-237, Retrieved from: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/rteusbe/issue/34053/370196>, Erişim Tarihi: 03.11.2022.
- AKMAN, Çiğdem (2019), "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Politika Kurulları: Sosyal Politikalar Kurulu Üzerinden Bir Değerlendirme." *Route Educational and Social Science Journal* 6, no. 3 :659-676, İnternet Erişimi: <https://www.researchgate.net/publication/331702287>, Erişim Tarihi: 18.09.2022.
- AKMAN, Elvettin (2019), "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri", *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi* 15, no. 1: 35-54, İnternet Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/paradoks/issue/44176/539304>, Erişim Tarihi: 11.10.2022.
- ALKAN, Haluk (2019), "Geleceğin Türkiye'sinde Yönetim", *İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı İstanbul*
- AUDIA, Pino and LOCKE, Edwin A. (2003), "Benefiting From Negative Feedback". *Human Resource Management Review*, 13(4), 631-646, İnternet Adresi: <https://psycnet.apa.org/record/2004-10956-005>, Erişim Tarihi: 17.11.2022.
- BROOM, GLEN, M. (2006), "An Open-System Approach to Building Theory in Public Relations". *Journal of Public Relations Research*, 18(2): 141-150, İnternet Adresi: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s1532754xjpr1802_4?journalCode=hpr20, Erişim Tarihi: 01.11.2022.
- CHECKLAND, Peter (1994), "Systems Theory and Management Thinking", *American Behavioral Scientist*, 38(1): 75-91, İnternet Adresi: <https://psycnet.apa.org/record/1995-15531-00>, Erişim Tarihi: 19.11.2022.
- DOOLEY, Kevin, J. (1997), "A Complex Adaptive Systems Model of Organization Change", *Nonlinear Dynamics, Psychology, and Life Sciences*, 1(1): 69-97, İnternet Adresi: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1022375910940>, Erişim Tarihi: 20.10.2022.
- EROL, Ömer Faruk (2020), "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(1), 107-130, İnternet Adresi: <https://doi.org/10.33433/maruhad.725877>, Erişim Tarihi: 09.09.2022.

- FOOTE, Jeremy (2022), "A Systems Approach to Studying Online Communities", Media and Communication 10(2):29-40, İnternet Adresi: https://www.researchgate.net/publication/360280745_A_Systems_Approach_to_Studying_Online_Communities, Erişim Tarihi: 15.10.2022.
- GRAY, Robert M. (2011), "Entropy and Information Theory", Springer Science & Business Media, Second Edition, Springer New York, NY.
- HENRY, Nicholas (2017), "Public Administration and Public Affairs", In Public Administration and Public Affairs , 13th ed., Routledge.
- HATTIE, John and TIMPERLEY, Helen (2007), "The Power of Feedback". Review of Educational Research, 77(1): 81-112, İnternet Adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.3102/003465430298487>, Erişim Tarihi: 17.11.2022.
- KAST, Fremont E., and ROSENZWEIG, James E. (1972), "General Systems Theory: Applications for Organization and Management." *Academy of Management Journal* 15, no. 4: 447-465.
- KAYA, Ramazan (2020), "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörü Olarak Politika Kurulları: Yerel Yönetim Politika Kurulu Üzerinden Bir Değerlendirme", *Social Sciences Studies Journal*, 6(63), 2266-2276, İnternet Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1097258>, Erişim Tarihi: 10.08.2022.
- KENNETH, E. Boulding (1956), "General Systems Theory—The Skeleton of Science. *Management Science*", 2(3):197-208, İnternet Adresi: <https://doi.org/10.1287/mnsc.2.3.197>, Erişim Tarihi: 11.11.2022.
- KIRIŞIK, Fatih ve ÖZTÜRK, Kübra (2020), "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle Kamu Yönetiminin Geliştirilmesi", *Adalet Dergisi*, 2020, 65: 167-200, İnternet Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1467890>, Erişim Tarihi: 25.08.2022.
- KITANA, Abdelkarim (2016), "Overview of the Managerial Thoughts and Theories From the History: Classical Management Theory to Modern Management Theory". *Indian Journal of Management Science*, 6(1): 16-21, İnternet Adresi: <https://www.proquest.com/docview/1800742590>, Erişim Tarihi: 17.11.2022.
- KULAÇ, Onur ve BABAĞLU, Cenay (2021), "Türkiye’de Politika Kurullarının İşbirlikçi Yönetişim Açısından Değerlendirilmesi", *Yasama Dergisi*, 44: 101-122, İnternet Adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/yasamadergisi/issue/68393/1011089#article_cite, Erişim Tarihi: 08.09.2022.
- LAI Chich, Hui and LIN, Sapphire (2017), "Systems Theory", *The International Encyclopedia of Organizational Communication*, 1-18, İnternet Adresi: https://www.researchgate.net/publication/314712455_Systems_Theory, Erişim Tarihi: 15.11.2022.
- MICHEAL, J. Owen and CLIVE, A. Holmes (1993), "Holism in the Discourse of Nursing", *Journal of Advanced Nursing* 18/11, Wiley Publishing, New York.
- ÖRSELLİ, Erhan; BABAĞLU, Veysel; BİLİCİ, Zekeriya (2018), "Kamu Politikalarında Yeni Aktörler: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları ve Ofisleri", *Turkish Studies (Elektronik)* :303-318, İnternet Adresi: <https://acikerisim.erbakan.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12452/3061>, Erişim Tarihi: 14.09.2022.
- RON Miller, (2000), "Holism and Meaning: Foundations for a Coherent Holistic Theory", *Caring for New Life: Essays on Holistic Education (Foundations of Holistic Education Series)*, (Brandon, VT: Resource Center for Redesigning), 19-40.
- SABBAGHI, Asghar, and Ganesh Vaidyanathan (2004), "SWOT Analysis and Theory of Constraint in Information Technology Projects." *Information Systems Education Journal* 2, no. 23: 1-19, İnternet Adresi: [http://isedj.org/2/23/ISEDJ.2\(23\).Sabbaghi.pdf](http://isedj.org/2/23/ISEDJ.2(23).Sabbaghi.pdf), Erişim Tarihi: 03.11.2022.
- SCOTT, William G. (1961), "Organization Theory: An Overview and An Appraisal", *Academy of Management Journal*, 4(1): 7-26, İnternet Adresi: <https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/254584>, Erişim Tarihi: 15.11.2022.
- SHUTE, Valerie J. (2008), "Focus on Formative Feedback", *Review of Educational Research*, 78(1): 153-189, İnternet Adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/10.3102/0034654307313795>, Erişim Tarihi: 10.11.2022.

- SKYTTNER, Lars (2005), "General Systems Theory: Problems, Perspectives, Practice, Second Edition, World Scientific, Singapore.
- SREDNICKI, Mark (1993), "Entropy and Area". Physical Review Letters, American Physical Society, 71(5), İnternet Adresi: <https://journals.aps.org/prl/references/10.1103/PhysRevLett.71.666>, Erişim Tarihi: 11.11.2022.
- SOBACI, Mehmet, Zahid; MIŞ, Nebi ve KÖSEOĞLU Özer (2018), "Türkiye'nin Yeni Yönetim Modeli ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı", SETA Perspektif, sayı: 106, Haziran: 1-6.
- TOBLER Waldo (1970), "A Computer Movie Simulating Urban Growth in the Detroit region. Economic Geography", 46(1), 234–240. doi:10.2307/143141.
- TUNCAY, Musa (2015), "SWOT Analysis in Strategic Management and a Sample Application in Public", International Research Journal of York University, ISSN 2373-3314 Vol.2, No.3: 276-301. İnternet Adresi: <http://www.irjyu.com>, Erişim Tarihi: 03.11.2022.
- UYGUR, Aygar (2010), "Yönetim ve Organizasyon", Mesleki ve Teknik Yayınlar Serisi, 4. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara.
- VICKERS, Peter (1984), " Observations on Information Management in the NHS" Volume1, Issue3, September , Paper presented at the LA Medical, Health and Welfare Libraries Group Annual Conference, Ripon, 6–9 July 1984, İnternet Adresi: <https://doi.org/10.1046/j.1365-2532.1984.130159.x>, Erişim Tarihi: 21.09.2022.
- VOLKENSTEIN, Mikhail. V. (2009), "Entropy and Information", (Vol. 57), Springer Science & Business Media, Birkhäuser Verlag AG, Birkhäuser Basel.
- VON BERTALANFFY Ludwig (1972), "The History and Status of General Systems Theory." Academy of Management Journal 15, no. 4: 407-426.